

Spor Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin Sorgulama Becerisi Düzeylerinin İncelenmesi

Yahya DOĞAR¹, Oğuzhan ÇALI²

¹ İnönü Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Malatya, Türkiye

² Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Sivas, Türkiye

Orjinal Makale

Özet

Bu araştırmanın amacı, spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin sorgulama becerileri düzeylerinin incelenmesidir. Araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmaya, 2022-2023 eğitim-öğretim yılında İnönü Üniversitesi, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi ve Afyon Kocatepe Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültelerinde okuyan 335 kadın ve 386 erkek olmak üzere toplam 721 öğrenci katılmıştır. Veri toplama aracı olarak "kişisel bilgi formu" ve "sorgulama becerileri ölçeği" kullanılmıştır. Verilerin analizinde, Kolmogorov-Smirnov testi, tek yönlü varyans analizi, bağımsız örneklem t-testi ve Post-Hoc testlerinden Tukey testi tercih edilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre, araştırmaya katılan spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin sorgulama becerisi düzeylerinin, bilgiyi edinme, bilgiyi kontrol etme ve özgüven alt boyutlarında "iyi" düzeyde olduğu görülmüştür. Kadın spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin, erkek öğrencilere göre sorgulama becerisi düzeyinin, bilgiyi kontrol etme ve özgüven alt boyutlarında daha yüksek olduğu görülmüştür. Beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü öğrencilerinin, antrenörlük eğitimi bölümü öğrencilerine göre, sorgulama becerisi düzeyinin, bilgiyi edinme ve bilgiyi kontrol etme alt boyutlarında daha yüksek olduğu görülmüştür. Spor yapmayan ve bireysel spor yapan öğrencilerin ise takım sporu yapan öğrencilere göre, sorgulama becerisi düzeylerinin bilgiyi edinme ve özgüven alt boyutlarında daha yüksek olduğu görülmüştür. Bu sonuç, spor bilimleri eğitiminde öğrencilerin cinsiyet, bölüm ve spor yapma biçimine bağlı olarak sorgulayıcı yaklaşım geliştirme düzeylerinin farklılık gösterdiğini ortaya koymakta ve eğitim programlarının sorgulayıcı öğrenci yaklaşımını teşvik edecek biçimde yapılandırılmasının gerekliliğini vurgulamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Öğrenci, Sorgulama Becerisi, Spor.

Investigation of the Inquiry Skill Levels of the Students of the Faculty of Sports Sciences

Abstract

Original Article

The aim of this study is to examine the inquiry skills levels of the students of the Faculty of Sports Sciences. In the study, the survey model, which is one of the quantitative research methods, was used. In the 2022-2023 academic year, a total of 721 students, 335 female and 386 male studying at İnönü University, Sivas Cumhuriyet University and Afyon Kocatepe University Sports Sciences Faculties, participated in the study. "Personal information form" and "inquiry skills scale" were used as data collection tools. In the analysis of the data, Kolmogorov-Smirnov test, one-way analysis of variance, independent samples t-test and Tukey test from Post-Hoc tests were preferred. As a result, it was seen that the inquiry skill levels of the students of the Faculty of Sports Sciences participating in the research were at a "good" level in the sub-dimensions of acquiring information, controlling information and self-confidence. It was observed that the level of inquiry skills, information control and self-confidence of the students of the Faculty of Female Sports Sciences was higher than the male students. It was observed that the students of the department of physical education and sports teaching had a higher level of inquiry skills than the students of the department of coaching education, in terms of acquiring and controlling information. It was observed that the students who did not do sports and did individual sports were higher in the sub-dimensions of knowledge acquisition and self-confidence compared to the students who did team sports. This result reveals that the levels of developing an inquisitive approach differ depending on the gender, department and way of doing sports in sports sciences education, and emphasizes the necessity of structuring education programs in a way that encourages an inquisitive student approach.

Article Info
Received: 21.04.2025
Accepted: 25.08.2025
Online Published: 25.08.2025

Keywords: Student, Inquiry Skills, Sport.

Sorumlu Yazar: Oğuzhan ÇALI
E-mail: oguzhancali@cumhuriyet.edu.tr

How to cite this article: Doğar, Y. & Çalı, O. (2025). Spor Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin Sorgulama Becerisi Düzeylerinin İncelenmesi. *Journal of Global Sport and Education Research*, VIII (2):104-116. DOI: 10.55142/jogser.1680961.

GİRİŞ

Bireylerin okul ortamıyla birlikte değişen şartlara uyum sağlayabilmeleri ve böylece hayat boyu öğrenme becerileri kazanmaları büyük önem arz etmektedir. Bugünün eğitim anlayışı bilgiyi biriktirmek ve ezberlemek değil onu üreten, değerlendiren, kullanabilen, denetleyen ve yöneten, takım çalışmasını önceleyen insan yetiştirmeyi hedeflemektedir (Arseven vd., 2015). Yeni bir dünya, toplum, eğitim ve öğretim ve yeni bir öğrenci modeli gündeme gelmekte ve daha çok bilgiye ulaşan, üreten ve onu kullanan insanlara ihtiyaç duyulmaktadır (Şen ve Erişen, 2002). Bu anlayıştan hareketle öğrencilerin düşünme, soru sorma ve görüş alışverişi yapmaya yönlendirilmesi yani sorgulama becerilerinin geliştirilmesi, temel alınması gereken anlayış ve ilkelerden biri olmaktadır (Karademir ve Saracaloğlu, 2013).

Sorgulama becerisi geliştiren ve hayatı boyunca öğrenme ihtiyacını giderecek niteliklere sahip bireylerin mutlu olma yollarını bulmada (Ekici, 2017), öğrenme düzeylerini artırmaya yönelik çaba harcamaya ve öğrenmeye karşı yapıcı tutum geliştirmeye istekli ve daha başarılı oldukları bellidir (Christodoulides, 2025). Çünkü bilgi edinmenin değerini bilen ve yenilerini öğrenmek için çaba harcayan bireyler, kazandıkları bilgilerle daha zengin ve nitelikli hayat sürdürürken aynı zamanda toplumun gelişmesine de daha çok katkı sağlamaktadırlar (Field, 2006). Bu itibarla, sorgulayıcı öğrenme becerisi yalnızca öğrenciler için değil, toplumun geneli için de anlamlı ve kalıcı öğrenme fırsatları sunan, yaşam boyu gerekli bir beceri olarak değerlendirilebilir.

Millî Eğitim Bakanlığı (MEB, 2018) bilgi üreten ve onu kullanan, problem çözücü, eleştirici, girişimci, kararlı, iletişim becerisi yüksek, başkasını anlayan, toplumsal ve kültürel fayda sağlayan vb. özelliklerle donanmış bir bireyi hedeflemektedir. Öğrencilerin belirtilen hedefleri yakalayabilmesi için de değişkenleri belirleyerek bu değişkenleri kontrol etme, planlama ve yorumlama gibi sorgulama becerilerini kazanmaları beklenmektedir. Bu prensiplerle Bakanlık, sorgulama becerileri gelişmiş ve onu bir yaşama biçimi olarak içselleştirmiş öğrenci profilini vurgulamaktadır. Sorgulama becerisi; sorunu anlamlı sorularla ilişkilendirerek doğru fark etme, anlama, çözüm için alternatifler üretme, plan yapma, sonuçları önceden kestirme, olası sorunları göz önünde bulundurma ve test etme süreci olarak tanımlanmaktadır (Taşkoyan, 2008). Ayrıca, var olan ve öğrenilen bilgileri bir araya getirip zihinde şekillendirme ve anlamlandırma süreci olarak da açıklanmaktadır (İncebacak ve Ersoy, 2019). Bununla birlikte, öğrencilere hedef belirleme ve sebep-sonuç ilişkisi kurma imkânı sunduğu belirtilmektedir (Kuhn vd., 2000).

Babadoğan ve Gürkan (2002) sorgulayıcılık kavramının ilk hareket noktasının düşünme olduğunu, dolayısıyla değerlendirmesinin zor olacağını ifade ederek sorgulayıcı öğretimi, öğretene ile öğrenen arasında olan etkileşime, araştırma ve sorgulama boyutunun da dahil olduğu bir süreç olarak ifade etmişlerdir. Düşünme, öncelikle var olan durumu anlayarak sonuçla ilgili yeni bir anlam çıkarma yeteneğidir (Gülveren, 2007). Bu yeteneğin bilimsel nitelikli düşünme becerilerinin kazandırılması için kullanılması, her seviyedeki eğitim kurumlarının işlevlerinden biri olarak ifade edilebilir. Çünkü sorgulayıcı öğretim öğrencilerin aktif olarak sürece katılmalarını sağlayan bir yöntemdir. Öğrencilerin sadece kitaptan okuyarak değil, daha çok pratik ve eğlenceli etkinlikler yaparak öğrenmesini sağlar. Sorgulayıcı öğrenmeye, kısaca deneme yanılma yöntemi denilebilir. Sorgulama tabanlı

öğrenmeyi İlter (2013), öğrencilerin düşünceleriyle yaşantılarını ilişkilendirmelerine fırsat tanıyan bir öğrenme yolu şeklinde değerlendirmiştir.

Sorgulayıcı öğrenmede sadece zihinsel bir alıştırmayla uğraşmaktan öte sonuçların içselleştirilmesi önemlidir. Bir başka ifadeyle, düşüncenin davranışa dönüştürülmesi gerekir. Demirel (2003) sorgulayıcı düşünme becerilerinin özünde duyuşsal ve bilişsel düşünme becerilerinin yattığını ifade ederek bu becerilerin özgürce düşünme, ben-merkezli anlayışı fark etme, farklılıkları kabullenme, duygu ve düşünce arasındaki ilişki kurma, kesin ve peşin hükümlü olmama, kendine güven, sorgulama, dürüst olma ve düşünme azmi şeklinde vurgulamıştır.

Bireyin bir probleme yaklaşım biçimi, onun yaşam süresince karşılaşacağı olaylara yaklaşım tarzını da belirlemektedir. Bu nedenle etkili bir eğitim ve öğrenim için; iyi bir içerik, öğrenciyi merkeze alan bir anlatım, birlikte çalışma alanı, özenle hazırlanmış problem durumları ve önceki öğrenmelerin süreç içinde kullanılarak bilgi transferinin sağlanması önemlidir. Böylece eğitim, hayatın içinden hareketle daha anlamlı hâle gelir (Blumenfeld vd., 1991). Çünkü öğrencilerin sorgulayıcı bir anlayışla derslere yönelmeleri onların tutumları, başarı düzeyleri, bilimsel, eleştirel ve temel düşünme becerileri gibi durumlarında olumlu gelişme sağlamaktadır (Balım vd., 2008; Davies vd., 2012; Duban, 2008; Erdoğan, 2005; Gençtürk, 2004; Kara, 2008; Temel, 2016).

Dünyada ve Türkiye’de sorgulayıcı öğretimin genellikle fen bilimleri alanında ele alındığı görülmektedir (Akben ve Köseoğlu, 2010; Arı ve Yılmaz, 2016; Bozkurt, 2012; Dibise ve McDonald, 2015; Juntunen ve Aksela, 2013; Karadağlı, 2006; Kayacan ve Selvi, 2017; Kula, 2009; Moore vd., 2013; Tatar, 2006; Timur ve Kıncal, 2010; Zhu ve Geelan, 2013). Sporcularda sorgulama becerisi, yalnızca antrenmanların etkinliğini artırmak için değil, aynı zamanda zihinsel gelişim, etik farkındalık ve iletişim becerileri açısından kritik bir rol oynamaktadır. Bu beceri, sporcuların bilgiyi pasif biçimde almak yerine eleştirel düşüncelerini, kendi performanslarını analiz ederek öz-düzenleme yapmalarını ve problem çözme kapasitelerini geliştirmelerini sağlar (Zimmerman, 2002; Jonassen, 2011). Ayrıca sorgulama becerisi, doping ve fair-play gibi etik konularda bilinçli kararlar almayı kolaylaştırırken (Kavussanu, 2007), takım içi iletişim ve liderlik becerilerini de güçlendirir (Coté ve Gilbert, 2009). Dolayısıyla sorgulama becerisinin, sporcular için yalnızca teknik bir gelişim unsuru değil; aynı zamanda çok yönlü bir öğrenme ve kişisel gelişim aracı olduğu anlaşılmaktadır.

Eğitim ve öğretimde bilgi alışverişi yerine, sorgulayıcı düşünme önem kazanmaktadır. Çünkü gelişmişlik, nitelikli insan kaynağının oluşması ile yakından ilişkilidir (Doğru vd., 2019). Bir ülkenin her alanda yetişmiş, nitelikli insan kaynaklarının oluşturulmasında beden eğitimi ve spor önemlidir. Bu nedenle spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin kendi mesleklerine yönelik sorgulama becerilerinin tespit edilmesi, onların daha nitelikli eğitim ve öğretim almalarına yönelik önlemlerin alınmasına ve böylece daha etkili beden eğitimi ve spor hizmetlerine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Bu çalışmanın amacı, Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin sorgulama becerilerinin akademik başarılarına etkisini incelemektir. Araştırmanın bu genel amacına yönelik aşağıdaki sorulara cevaplar aranmıştır:

1. Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin sorgulama becerileri nedir?

2. Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin sorgulama becerilerinde cinsiyet, bölüm ve spor yapma değişkenlerine göre farklılık var mıdır?

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Bu araştırmada, nicel araştırma yöntemlerinden tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modellerinde mevcut durum olduğu gibi teşhis edilir (Karasar, 2012). Sonuçları genellemek açısından örneklem geniş tutulmaktadır (Büyüköztürk, 2011).

Evren ve Örneklem

Araştırmanın çalışma grubunu, 2022-2023 eğitim-öğretim yılında İnönü Üniversitesi, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi ve Afyon Kocatepe Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültelerinde öğrenim gören 335 kadın ve 386 erkek olmak üzere toplam 721 öğrenci oluşturmaktadır. Bilimsel araştırmalarda evrenin oldukça geniş olduğu durumlarda örneklem büyüklüğünün belirlenmesinde en sık başvurulan ölçütlerden biri Cochran (1977) tarafından geliştirilmiştir. Bu ölçüte göre, %95 güven düzeyi ve %5 hata payı esas alındığında güvenilir ve genellenebilir sonuçlar elde edebilmek için örneklem büyüklüğünün en az 384 kişi olması gerekmektedir. Dolayısıyla bu araştırmada ulaşılan 721 kişilik örneklem, söz konusu alt sınırın üzerinde olup, çalışmanın istatistiksel açıdan yeterli temsil gücüne sahip olduğunu göstermektedir (Cochran, 1977). Araştırmada örneklem belirleme sürecinde kolayda örnekleme yöntemi tercih edilmiştir. Bu yöntem, araştırmacının en kısa sürede ve en düşük maliyetle veri toplama gereksinimini karşılamak amacıyla, ulaşılması görece kolay ve erişilebilir birimlerin örnekleme dâhil edilmesi esasına dayanmaktadır (Özmen, 2009). Katılımcılara ait demografik bilgiler aşağıdadır.

Tablo 1: Katılımcılara ait demografik bilgiler

Değişken	Durum	N	%
Cinsiyet	Kadın	335	46,5
	Erkek	386	53,5
Bölüm	Öğretmenlik	352	48,8
	Antrenörlük	369	51,2
Spor Yapma Durumu	Spor yapmıyorum	184	20,0
	Bireysel spor	243	34,0
	Takım sporu	294	46,0
Toplam		721	100

Veri Toplama Araçları

Verileri toplamadan önce katılımcılar araştırmanın amacı ve süreci ile alakalı bilgilendirilmiştir. Sonrasında araştırmaya katılmak isteyen öğrencilere “gönüllü onam formu” imzalatılmıştır. Verilerin bir kısmı yüzyüze bir kısmı ise çevrimiçi elde edilmiştir. Araştırmada, öğrencilerin sorgulama becerilerini ölçmek amacıyla araştırmacı tarafından

geliştirilen bilgi formu ile "sorgulama becerileri ölçeği" kullanılmıştır. Bilgi formunda katılımcıların, cinsiyet, bölüm ve spor yapma durumları bilgileri sorulmuştur.

Sorgulama Becerileri Ölçeği: Karademir ve Saracaloğlu (2013) tarafından geliştirilen beşli Likert tipi ölçek, 14 olumlu madde ve 3 boyuttan oluşmaktadır. Ölçeğin aralık genişliği ise orijinal ölçek çalışmasına dayalı olmadan, dizi genişliği / yapılacak grup sayısı formülü (Tekin, 2002) kullanılarak hesaplanmıştır. 1,00-1,80 arasındaki ortalama=çok kötü, 1,81-2,60 arasındaki ortalama=kötü, 2,61-3,40 arasındaki ortalama=normal, 3,41- 4,20 arasındaki ortalama=iyi ve 4,21-5,00 arasındaki ortalama=çok iyi, şeklinde ölçülendirilmiştir. Ölçekten alınan puanlar 5,00'e yaklaştıkça öğrencilerin sorgulama becerilerinin yüksek olduğu kabul edilmiştir. Ölçeğin genel Cronbach-alpha güvenilirlik katsayısı 0,82 olarak hesaplanmıştır.

Verilerin Analizi

Verilerin analizinden önce normal dağılım analizi için Kolmogorov-Smirnov testi kullanılmıştır (Büyüköztürk, 2011). Testin sonucuna göre veriler parametrik varsayımları yerine getirdiğinden (cinsiyet $p=0,439$, bölüm $p=0,349$, spor yapma durumu $p=0,270$) tek yönlü ANOVA, bağımsız örneklem için t-testi analizi yapılmıştır. Post-Hoc testlerinden Tukey testi tercih edilmiştir. Yanılma payı 0.05 olarak kabul edilmiştir. Tabloların yorumlanmasında aritmetik ortalamadan yararlanılmıştır.

BULGULAR

Bu bölümde, Spor Bilimleri Fakültesinde okuyan öğrencilerin sorgulama becerilerinin cinsiyet, bölüm ve spor yapma durumuna ilişkin bulgularına yer verilmiştir.

Tablo 2: Öğrencilerin sorgulama becerileri düzeyleri

Alt Boyutlar	N	Min	Max	$\bar{X}$	Ss
Bilgiyi edinme	721	1,00	5,00	3,95	0,68
Bilgiyi kontrol etme	721	1,00	5,00	3,48	0,72
Özgüven	721	1,00	5,00	3,61	0,92

Tablo 2 incelendiğinde, öğrencilerin sorgulama becerilerinin ortalamasının “bilgiyi edinme” alt boyutunda 3,95, “bilgiyi kontrol etme” alt boyutunda 3,48 ve “özgüven” alt boyutunda 3,61 olduğu görülmektedir. Bu sonuçlara dayanarak araştırmaya katılan spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin sorgulama becerisi düzeylerinin “iyi” olduğu söylenebilir.

Tablo 3: Öğrencilerin sorgulama becerilerinin cinsiyete göre t testi sonuçları

Alt Boyutlar	Cinsiyet	N	$\bar{X}$	Ss	t	p
Bilgiyi edinme	Kadın	335	3,37	5,96	1.567	.12
	Erkek	386	3,33	5,76		
Bilgiyi kontrol etme	Kadın	335	2,97	4,29	3.385	.00*
	Erkek	386	2,82	3,81		
Özgüven	Kadın	335	2,82	3,16	1.931	.05*
	Erkek	386	2,75	3,10		

$p < .05^*$

Tablo 3 incelendiğinde, öğrencilerin sorgulama becerilerinin cinsiyete göre “bilgiyi kontrol etme ve özgüven” alt boyutlarında anlamlı farklılık saptanmıştır. Bilgiyi kontrol etme ($t=3.385$; $p<.05$), özgüven ($t=1.931$; $p<.05$) alt boyutlarında kadın lehine anlamlı fark bulunmuştur.

Tablo 4: Öğrencilerin sorgulama becerilerinin bölüme göre t testi sonuçları

Alt Boyutlar	Bölüm	N	$\bar{X}$	Ss	t	p
Bilgiyi edinme	Öğretmenlik	352	3,51	5.36	3.622	.00*
	Antrenörlük	369	3,37	6.21		
Bilgiyi kontrol etme	Öğretmenlik	352	3,01	3.83	3.453	.00*
	Antrenörlük	369	2,84	4.23		
Özgüven	Öğretmenlik	352	2,81	3.03	1.607	.11
	Antrenörlük	369	2,76	3.23		

$p <.05^*$

Tablo 4 incelendiğinde, öğrencilerin sorgulama becerilerinin bölüme göre göre “bilgiyi edinme ve bilgiyi kontrol etme” alt boyutlarında anlamlı farklılık saptanmıştır. Bilgiyi edinme ($t=3.622$; $p<.05$) ve bilgiyi kontrol etme ($t=3.453$; $p<.05$) alt boyutlarında öğretmenlik lehine anlamlı fark bulunmuştur.

Tablo 5: Öğrencilerin sorgulama becerilerinin spor yapma durumuna göre Anova testi sonuçları

Alt Boyutlar	Bölüm	N	$\bar{X}$	Ss	Sd	F	P	Tukey
Bilgiyi edinme	Spor yapmıyorum ^A	184	3,39	5.07	2	6.990	.00*	A>C B>C
	Bireysel spor ^B	243	3,35	5.28	718			
	Takım sporu ^C	294	3,23	6.60	720			
Özgüven	Spor yapmıyorum ^A	184	2,84	3.05	2	4.139	.01*	A>C B>C
	Bireysel spor ^B	243	2,77	3.13	718			
	Takım sporu ^C	294	2,65	3.16	720			

$p <.05^*$

Tablo 5 incelendiğinde, öğrencilerin sorgulama becerilerinin spor yapma durumuna göre “bilgiyi edinme” [$F=6.990$, $p<.05$] ve “özgüven” [$F=4.139$, $p<.05$] alt boyutlarında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Diğer alt boyutta anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>.05$). Bu nedenle bu alt boyuta ilişkin verilere tabloda yer verilmemiştir. Çoklu karşılaştırma test (post-hoc) sonuçlarına göre, bilgiyi edinme alt boyutunda takım sporu ($\bar{x}=3.23$) ile bireysel spor ($\bar{x}=3.35$) ve spor yapmıyorum ($\bar{x}=3.39$) arasında spor yapmıyorum lehine anlamlı bir fark tespit edilmiştir. Özgüven alt boyutunda takım sporu ($\bar{x}=2.65$) ile bireysel spor ($\bar{x}=2.77$) ve spor yapmıyorum ($\bar{x}=2.84$) arasında spor yapmıyorum lehine anlamlı bir fark tespit edilmiştir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Araştırmada “sorgulama becerileri ölçeği” kullanılarak, Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin sorgulama becerileri düzeyleri incelenmiştir. Araştırmada öğrencilerin genel sorgulama becerisi ve cinsiyet, bölüm ve spor yapma durumu değişkenleri dikkate alınmıştır. Araştırma sonucunda spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin sorgulama becerilerinin “iyi” düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Beden eğitimi ve sporda sorgulama ve problem

çözmenin tanımı yapılırken, bu kavramların gençlerin sporda ihtiyaç duyduğu temel yeteneklerden bazıları olduğu ifade edilmiştir (Wright, 2004). Bu ifade araştırmadan elde edilen sonuçları destekler niteliktedir. Beden eğitimi ve spor sayesinde öğrencilerin fiziksel yeterliklerinin yanında bilişsel yeterlikleri de gelişmektedir. Bu durum öğrencilerin eğitim ve öğretim dışı yaşantılarında karşılaşılabilecekleri çeşitli zorluklarla baş etmelerini sağlamada da etkili olacaktır. Ayrıca sorgulama becerisi gelişmiş öğrencilerin derslere karşı motivasyonlarının ve buna bağlı olarak akademik başarılarının artmasında da etkili olacaktır (Kirk, 1997). Bu alanda yapılan benzer çalışmalara bakıldığında paralel doğrultuda sonuçların çıktığı görülmektedir (Özkanbaş, 2018; Polat, 2019).

Araştırma sonucunda öğrencilerin sorgulama becerilerinin cinsiyete göre “bilgiyi kontrol etme ve özgüven” alt boyutlarında kadın öğrenciler lehine anlamlı farklılık saptanmıştır. Ekici (2017) çalışmasında, kadın öğrencilerin bilimsel sorgulama becerileri algı düzeylerinin, erkek öğrencilere göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır. Bu sonuca göre kadın öğrencilerin bilimsel sorgulamaya yönelik bireysel algısının erkek öğrencilere göre daha pozitif olduğu ifade edilmiştir. Bedir ve Duman (2017) ise, öğretmen adaylarının sorgulama becerilerini ortaya koymaya yönelik yaptıkları araştırmada, katılımcıların sorgulama becerilerinin cinsiyete göre değişmediği sonucuna ulaşmışlardır. Benzer araştırmalar incelendiğinde genel olarak üniversite öğrencilerinin sorgulama becerilerinin cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılığın olmadığını gösteren araştırmalar mevcuttur (Karademir vd., 2019; Karamustafaoğlu ve Yılmaz, 2015).

Sorgulama becerisi, bireylerde merak duyulan konuların sorgulama ile çözülmeye çalışılmasıdır. Merak duyulan konu bireyi araştırmaya sevk eder ve buna bağlı olarak, soru sorma, kanıt toplama ve problemleri çözme süreçleri ile devam eder (Ash, 2000). Fuad ve diğ. (2017) tarafından yapılan çalışmada, problem çözme becerisinde kadın öğrencilerin, erkek öğrencilere göre daha yüksek puan aldığı ortaya konulmuş ve buna bağlı olarak kadın öğrencilerin eleştirel düşünme yeteneğinin erkek öğrencilerden daha yüksek olduğu ifade edilmiştir. Mevcut literatürü incelediğimizde kadın öğrencilerin, gerçek bilgileri işleme konusunda erkek öğrencilerden daha üstün olduğu ortaya konulmuştur. Kadınların zihinsel yetenekleriyle ilişkilendirilen bu durum, kadınların problemlerle başa çıkarken erkeklerden daha eleştirel olmalarını sağlamaktadır (Marni vd., 2020). Problem çözme ve eleştirel düşünme becerilerinin, sorgulama becerisinin önemli bileşenleri olduğu düşünülürse elde edilen sonuç bu durumla ilişkilendirilebilir.

Öğrencilerin sorgulama becerilerinin bölüm değişkenine göre “bilgiyi edinme ve bilgiyi kontrol etme” alt boyutlarında beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü öğrencileri lehine anlamlı farklılık olduğu saptanmıştır. Gümüşdağ ve Aydoğan (2020) tarafından yapılan araştırmada sorgulama becerilerinin bölüm değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Bilgi edinme alt boyutunda en yüksek puanı Antrenörlük Eğitimi Bölümü öğrencileri alırken, özgüven alt boyutunda en yüksek puanı, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü öğrencileri almıştır. Karademir ve diğ. (2019) tarafından yapılan benzer araştırmada da lisans düzeyinde eğitim gören öğrencilerin sorgulama becerilerinin bölüm değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır. Mutlu ve diğ. (2016) tarafından, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencileri üzerinde, eleştirel düşünme

eğiliminin incelenmesine yönelik yapılan araştırmada; meraklılık ve doğruyu arama alt boyutlarında anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Meraklılık alt boyutunda Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü öğrencilerinin lehine, doğruyu arama alt boyutunda ise Spor Yöneticiliği Bölümü öğrencileri lehine anlamlı farklılık bulunmuştur. Eğitimde sorgulama becerisi, öğrencilerin derslerde problemleri çözmeye ya da problemle alakalı sorulara yanıt bulmaya çalıştığı bir süreç olarak tanımlanmaktadır (Almuntasheri vd., 2020). Öğrenciler derslerde ve sınavlarda karşılaştıkları problemleri çözme sürecinde analitik düşünme eleştirel düşünme gibi zihinsel süreçleri kullanarak sorgulama becerilerini geliştirmektedir. Beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü öğrencileri, bu bölümü kazabilmek için diğer bölümlerden farklı olarak Temel Yeterlik Testi (TYT) sınavında ilk 800.000 öğrenci arasına girme kriterini sağlamak zorundadır (Yel vd., 2013). Bu durum Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü öğrencilerinin, diğer bölüm öğrencilerine göre daha yüksek analitik düşünceye ve problem çözme becerisine sahip olabileceğini düşündürmektedir.

Öğrencilerin spor yapma durumu değişkenine sorgulama becerilerinde, bilgiyi edinme ve özgüven alt boyutlarında anlamlı farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Spor yapmayan ve bireysel spor yapan öğrencilerin bilgiyi edinme ve özgüven becerileri takım sporu yapan öğrencilere göre daha yüksek bulunmuştur. Onal ve diğ. (2017) tarafından yapılan bir araştırmada, elde edilen sonuçlara benzer şekilde bireysel spor olan bılardo ve okçuluk branşları ile ilgilenen sporcuların, matematiksel düşünme becerileri, diğer spor branşları ile ilgilenen sporculardan daha yüksek bulunmuştur. En düşük matematiksel düşünme becerisine basketbol sporu ile ilgilenenlerin sahip olduğu görülmüştür. İlkım ve Mergan (2021) çalışmalarında, bireysel spor yapan öğrencilerin sorgulama becerileri, bilgi edinme, öz güven ve bilgiyi kontrol etme alt boyutlarında spor yapmayan ve takım sporu ile ilgilenen öğrencilere göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Çünkü sorgulama becerisi tabiatı gereği sporun içerisinde sürekli var olmuştur. Örneğin, Dick Fosbury 1960'ların sonlarında bireysel bir spor olan yüksek atlamada yeni bir yöntem geliştirmiş, bu becerisini mükemmelleştirmek için uzun süre denemeler yapmış, planlamış ve tasarlamıştır (Bar-Eli vd., 2006). Bu durum sporda sorgulama becerisine güzel bir örnektir ve elde edilen sonuçla örtüşmektedir. Ancak takım sporu ile ilgilenen spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin sorgulama beceri düzeylerinin, spor yapmayan öğrencilere göre düşük çıkması düşündürücüdür. Çünkü takım sporlarında taktiksel ve tekniksel beceriler ön plandadır ve bu becerilerin oluşmasında sorgulama becerisi temel oluşturmaktadır (Østergaard, 2016).

Sonuç olarak, kadın öğrencilerin, erkek öğrencilere göre; beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü öğrencilerinin, antrenörlük eğitimi bölümü öğrencilerine göre; spor yapmayan ve bireysel spor yapan öğrencilerin, takım sporu yapan öğrencilere göre sorgulama becerilerinin yüksek olduğu görülmüştür. Bu sonuç, spor bilimleri eğitiminde öğrencilerin cinsiyet, bölüm ve spor yapma biçimine bağlı olarak sorgulayıcı yaklaşım geliştirme düzeylerinin farklılık gösterdiğini ortaya koymakta ve eğitim programlarının sorgulayıcı öğrenci yaklaşımını teşvik edecek biçimde yapılandırılmasının gerekliliğini vurgulamaktadır.

ÖNERİLER

Beden eğitimi ve spor eğitimi veren eğitim ve öğretim kurumların müfredatlarında sorgulama becerilerinin geliştirilmesine yönelik derslere daha fazla yer verilmesi, öğrencilerin iyi düzeyde çıkan sorgulama beceri düzeylerini çok iyi seviyeye getirme noktasında yararlı olabilir. Takım sporları ile ilgilenen Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin sorgulama becerilerinin düşük çıkmasının nedenini belirlemeye yönelik yapılacak araştırmalar, beden eğitimi ve spor eğitimine katkı açısından yararlı olabilir. Bu alanda çalışmaların yetersiz olduğu görüldüğünden konu ile ilgili daha fazla araştırma yapılması beden eğitimi ve spor eğitimine önemli katkılar sağlayabilir.

KAYNAKÇA

- Akben, N. ve Köseoğlu, F. (2010). İlköğretim 5. sınıf yoğunluk konusunda bilimsel sorgulamaya dayalı laboratuvar etkinlik örneği. *E-Journal of New World Sciences Academy Education Sciences-NEWWSA*, 5(3), 1281-1289.
- Almuntasheri, S., Gillies, R. M. ve Wright, T. (2020). The effectiveness of a guided inquiry-based, teachers' professional development program on Saudi students' understanding of science and inquiry skills. *International Journal of Science and Mathematics Education*, 18(3), 1-20.
- Arı, E. ve Yılmaz, S. (2016). Sorgulayıcı araştırma odaklı fen bilimleri uygulamaları: Afetten korunma ve güvenli yaşam ara disiplini. *International Journal of Humanities and Education*, 2(3), 100-122.
- Arseven, A., Dervişoğlu, M.F. ve Arseven, İ. (2015). Tarih öğretmen adaylarının sorgulama becerileri ile eleştirel düşünme eğilimleri arasındaki ilişki. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 32,171-185.
- Ash, D. (2000). Setting the stage for inquiry. *Foundations*, 2, 63-69.
- Babadoğan, C. ve Gürkan, T. (2002). Sorgulayıcı Öğretim Stratejisinin Akademik Başarıya Etkisi, *Eğitim Bilimleri ve Uygulama*, 1 (2): 147-160.
- Balım, A. G., İnel, D. ve Evrekli, E. (2008). Fen öğretiminde kavram karikatürü kullanımının öğrencilerin akademik başarılarına ve sorgulayıcı öğrenme becerileri algılarına etkisi. *İlköğretim Online*, 7(1), 188-202.
- Bar-Eli, M., Lowengart, O. D. E. D., Barak, M. M., Oreg, S., Goldenberg, J., Epstein, S. ve Fosbury, R. D. (2006). Developing peak performers in sport: Optimization versus creativity. *Essential processes for attaining peak performance*, 1, 158-177.
- Bedir, T. ve Duman, B. (2017). Öğretmen adaylarının sorgulama becerilerinin incelenmesi. *Journal of Turkish Studies*, 12(18), 105-120.
- Blumenfeld, P. C., Soloway, E., Marx, R. W., Krajcik, J. S., Guzdial, M. ve Palincsar, A. (1991). Motivating project-based learning: Sustaining the doing, supporting the learning. *Educational Psychologist*, 26(3-4), 369-398.
- Bozkurt, O. (2012). Fen eğitiminde araştırmaya dayalı öğrenme yaklaşımının öğrencilerin akademik başarılarına ve bilimsel süreç becerilerine etkisi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(18). 187-200.
- Büyüköztürk, Ş. (2011). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Pegem Akademi: Ankara.
- Christodoulides, E. (2025). Reimagining physical education – holistic inquiry into physical education: Unravelling perspectives, shaping physical literacy. *Research in Kinesiology*, 52(1), 18-30.
- Cochran, W. G. (1977). *Sampling Techniques (3rd ed.)*. New York: John Wiley & Sons.
- Coté, J., & Gilbert, W. (2009). An integrative definition of coaching effectiveness and expertise. *International Journal of Sports Science & Coaching*, 4(3), 307-323.
- Cüceloğlu, D. (1994). *İyi Düşün Doğru Karar Ver*. İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- Davies, D. J., Collier, C. ve Howe, A. (2012). A matter of interpretation: Developing primary pupils' enquiry skills using position-linked datalogging. *Research in Science & Technological Education*, 30(3), 311-325.
- Demirel, Ö. (2003). *Kuramdan Uygulamaya Eğitimde Program Geliştirme (Beşinci baskı)*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- DiBiase, W. ve McDonald, J. R. (2015). Science teacher attitudes toward inquiry-based teaching and learning. *The Clearing House: A Journal of Educational Strategies, Issues and Ideas*, 88(2), 29-38.
- Doğru, Z., Kamuk, Y.U. ve Yılmaz, S. (2019). Beden eğitimi ve spor öğretmenliği mesleğine yönelik inanç ölçeğinin Türkçe' ye uyarlanması: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması, *Journal of Global Sport and Education Research*, II (2):37-52,

- Duban, N. (2008). *İlköğretim fen ve teknoloji dersinin sorgulamaya dayalı öğrenme yaklaşımına göre işlenmesi: Bir eylem araştırması*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Anadolu Üniversitesi/Eğitim Bilimleri Enstitüsü: Eskişehir.
- Ekici, D.İ. (2017). Ortaokul öğrencilerinin bilimsel sorgulama becerileri algılarını etkileyen faktörlerin incelenmesi, *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 25 (2), 497-516.
- Erdoğan, M. N. (2005). *İlköğretim 7. sınıf öğrencilerinin atomun yapısı konusundaki başarılarına, kavramsal değişimlerine, bilimsel süreç becerilerine ve fene karşı tutumlarına sorgulayıcı-araştırma (inquiry) yönteminin etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi/Eğitim Bilimleri Enstitüsü: Ankara,
- Field, J. (2006). *Lifelong Learning and the New Educational Order*. Trentham Books.
- Fuad, N. M., Zubaidah, S., Mahanal, S., ve Suarsini, E. (2017). Improving junior high schools' critical thinking skills based on test three different models of learning. *International Journal of Instruction*, 10(1), 101–116.
- Gençtürk, H. A. (2004). *Sorgulama yöntemiyle fen bilgisi dersi öğretiminin ilköğretim okullarında uygulaması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Afyon Kocatepe Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü: Afyonkarahisar
- Gülveren, H. (2007). *Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Eleştirel Düşünme Becerileri ve Bu Becerileri Etkileyen Eleştirel Düşünme Faktörleri*. Yayınlanmamış doktora tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü: İzmir
- Gümüşdağ, H., ve Aydoğan, M. (2020). Examination of questioning skills of students in physical education and sports schools in terms of some variables. *The Online Journal of Recreation and Sports*, 9(2), 36-48.
- Ilkım, M. ve Mergan, B. (2021). Examination of exercise in individuals with disabilities and inquiry skills of students in sports education department. *International Journal Life Science Pharma Research*, Special Issue, 12.
- İlter, İ. (2013). Sosyal bilgiler dersinde sorgulayıcı-araştırma tabanlı öğrenme modeli: Başarı ve öğrenmede kalıcılığın incelenmesi. *International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*. 12(18), 105-120.
- İncebacak, B.B. ve Ersoy, E. (2019). Sorgulama temelli öğretim yaklaşımıyla matematik dersine yönelik plan örneği uygulaması. *Turkish Journal of Primary Education*, 4, 1, 15-39.
- Jonassen, D. H. (2011). *Learning to solve problems: A handbook for designing problem-solving learning environments*. Routledge.
- Juntunen, M. ve Aksela, M. (2013). Life-cycle analysis and inquiry-based learning in chemistry teaching. *Science Education International*, 24(2), 150-166.
- Kara, K. (2008). *İlköğretim 3. sınıf hayat bilgisi dersinde sorgulama merkezli etkinliklerle yapılan proje çalışmalarındaki öğrenci performansının değerlendirmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Çukurova Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü: Adana.
- Karadağlı, İ. (2006). Olay sorgulamasının öğrencilerin fenle ilgili dogmatik olaylara yaklaşımlarına etkisi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü: İstanbul.
- Karademir, Ç. A., Çaylı, B. ve Deveci, Ö. (2019). Öğretmen adaylarının sorgulama becerileri ile meraklılık düzeylerinin incelenmesi. *İlköğretim Online*, 18(3), 1157-1171.
- Karademir, Ç.A., ve Saracaloğlu, A.S. (2013). Sorgulama becerileri ölçeği'nin geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması, *Asya Öğretim Dergisi*, 1(2), 56-65.
- Karamustafaoğlu, S. ve Yılmaz, Z. (2015). Öğretmen adaylarının sorgulama becerilerinin farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25, 347-363.
- Karasar, N. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemi: kavramlar, ilkeler, teknikler*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kavussanu, M. (2007). Morality in sport. *International Review of Sport and Exercise Psychology*, 1(1), 124–138.

- Kayacan, K. ve Selvi, M. (2017). Öz düzenleme faaliyetleri ile zenginleştirilmiş araştırmasorgulamaya dayalı öğretim stratejisinin kavramsal anlamaya ve akademik öz yeterliğe etkisi, *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 25(5), 1771-1786.
- Kirk, D. (1997). Schooling bodies in new times: The reform of school physical education in high modernity. *Critical postmodernism in human movement, physical education and sport*, 39-64.
- Kuhn, D., Black, J., Keselman, A., ve Kaplan, D. (2000). The development of cognitive skills to support inquiry learning. *Cognition and Instruction*, 18(4), 495-523.
- Kula, Ş. G. (2009). *Araştırmaya dayalı fen öğrenmenin öğrencilerin bilimsel süreç becerileri, başarıları, kavram öğrenmeleri ve tutumlarına etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü: İstanbul.
- Marni, S., Aliman, M., Suyono, S., Roekhan, R. ve Harsiati, T. (2020). Students' critical thinking skills based on gender and knowledge group. *Journal of Turkish Science Education*, 17(4), 544-560.
- MEB, (2018). *Ortaöğretim Beden Eğitimi ve Spor Dersi* (9, 10, 11 ve 12.Sınıflar) Öğretim Programı, s. 4
- Moore, E. B., Herzog, T. A., ve Perkins, K. K. (2013). Interactive simulations as implicit support for guided-inquiry. *Chemistry Education Research and Practice*, 14(3), 257-268.
- Mutlu, F., Polat, E., İlçin, M. ve Kalkan, T. (2016). Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin eleştirel düşünme eğilimlerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi (Niğde ili örneği). *Journal of Sport Sciences Research*, 1(1), 27-36.
- Onal, H., İnan, M. ve Bozkurt, S. (2017). A study on mathematical thinking skills: Mathematical thinking skills of individual and team athletes. *Journal of Education and Training Studies*, 5(9), 133-139.
- Østergaard, L. D. (2016). Inquiry-based learning approach in physical education: Stimulating and engaging students in physical and cognitive learning. *Journal of Physical Education, Recreation & Dance*, 87(2), 7-14.
- Özkanbaş, M. (2018). *6. sınıf maddenin tanecikli yapısı ünitesinin öğretiminde süreç odaklı rehberli sorgulamayla öğrenme yönteminin öğrencilerin akademik başarıları, sorgulayıcı öğrenme becerisi algıları ve mantıksal düşünme becerileri üzerine etkisi*, Yüksek Lisans Tezi. Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü: Adana.
- Özmen, A. (2009) *Örnekleme*. Ali Fuat Yüzer (Ed.), İstatistik içinde, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi
- Polat, H. (2019). *Argümantasyon yöntemine dayalı laboratuvar etkinliklerinin fen bilgisi öğretmen adaylarının eleştirel düşünme eğilimi, mantıksal düşünme becerileri ve akademik başarılarına etkisi*, Doktora Tezi. İnönü Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü: Malatya.
- Şen, H. S. ve Erişen, Y. (2002). Öğretmen yetiştiren kurumlarda öğretim elemanlarının etkili öğretmenlik özellikleri, *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22 (1): 99-116.
- Taşkoyan, S. N. (2008). *Fen ve teknoloji öğretiminde sorgulayıcı öğrenme stratejilerinin öğrencilerin sorgulayıcı öğrenme becerileri, akademik başarıları ve tutumları üzerindeki etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü: İzmir.
- Tatar, N. (2006). *İlköğretim fen eğitiminde araştırmaya dayalı öğrenme yaklaşımının bilimsel süreç becerilerine, akademik başarıya ve tutuma etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü: Ankara.
- Tekin, H. (2002). *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme*. Ankara: Yargı Yayıncılık.
- Temel, C. (2016). A study of global citizenship levels of Turkish university students according to different variables youth camp leaders sample. *Educational Research and Reviews*, cilt.11, sa.17, ss.1689-1698.
- Timur, B. ve Kınca, R. Y. (2010). İlköğretim 7. sınıf fen bilgisi dersinde sorgulamalı öğretimin öğrenci başarısına etkisi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 8(1), 41-65.
- Wright, J. (2004). Critical inquiry and problem-solving in physical education. In J. Wright, D. Macdonald, & L. Burrows (Eds.), *Critical inquiry and problem-solving in physical education* (pp. 3-16). London, UK: Routledge.

- Yel, K., Güzel, S., Kurcan, K., Çakır, Z. ve Erkılıç, A. O. (2023). Özel yetenek sınavlarında adayların, TYT, OBP, YTYT başarı puanı ve sporcu özgeçmiş puanları ile bölümlere yerleşme durumlarının incelenmesi (Bayburt Üniversitesi). *Dede Korkut Spor Bilimleri Dergisi*, 1(2), 42-55.
- Zhu, Z. ve Geelan, D. (2013). Chinese secondary physics teachers' beliefs and instructional decisions in relation to inquiry-based teaching. *Electronic Journal of Science Education*, 17(2), 1-24.
- Zimmerman, B. J. (2002). Becoming a self-regulated learner: An overview. *Theory Into Practice*, 41(2), 64–70.